

 HANDLÄGGARE
Ad Olle Michal/UL

PROJEKT BETECKNING

1987-10-30

B511-2573/87

 EF BETECKNING
11.40.1375-87

 Länsstyrelsen i
Kronobergs län
Planeringsavdelningen
351 86 VÄXJÖ

Överklagat brandsyneärende, kv Tegnér 15, Växjö

Med anledning av remiss i rubr ärende får Statens räddningsverk efter besök på plats 1987-11-26 anföra följande.

Klaganden andrar först några allmänna synpunkter. Bl a finner han det förvånande, att just denna brandsyn medför en radikalt annan bedömning än tidigare brandsyner. Inga väsentliga förändringar sägs ha skett. Brandsyneförrättaren å sin sida hävdar, att det underhand har skett ett antal i sammanhanget inte helt betydelselösa ändringar i byggnaden.

I den delen av ärendet får Räddningsverket för sin del rent allmänt konstatera, att det naturligtvis är önskvärt med kontinuitet i bedömningarna vid brandsyn. Av diverse praktiska skäl kan detta ibland vara svårt att åstadkomma. Det kan vara så, fortfarande rent allmänt sett, att den tekniska bedömningen tidigare har varit densamma, men att den inte har lett till föreläggande i förhoppning om att ägaren/innehavaren i stället självmant skulle rätta till bristerna. Om föreläggandet verkligen kommer som en överraskning för klaganden, kan förfarandet på sin höjd åberopas som en omständighet, vilken försvårar den ekonomiska planeringen och därmed utgör ett skäl för längre frist.

Ett förhållande, som har försvårat brandsyneförrättarnas bedömningar har varit, att byggnaden är uppförd i laga ordning enligt (med några undantag) då gällande byggnadstekniska bestämmelser. Enligt yttrande av departementschefen i förarbetena till 1962 års brandlagstiftning får man i samband med brandsyn i sådant fall inte kräva byggnadstekniska förändringar med mindre än att skäl härtill föreligger på grund av särskilda omständigheter.

Den nya räddningstjänstlagstiftningen har inte ändrat denna princip.

Vid tillämpningen av 1967 års byggnorm har man i detta fall synbarligen sannolikt oavsiktligt och utan att annat än enstaka fel föreligger - åstadkommit ett flertal från brandskyddssynpunkt dåliga lösningar, vilka sammantagna ger byggnaden en brandskyddsnivå, som mot bakgrund av dagens kunskap på området får anses oacceptabel. Senare byggnormer har förtydligats i här aktuella avseenden och erfarenheter från inträffade bränder tyder på, att detta har varit berättigat.

Det kan diskuteras, huruvida förekommande formella byggfel (mer därom nedan) kan skyllas på byggherren eller byggnadsnämnden. Fördelningen av skuldbördan i sådana fall framgår ej klart av den tidigare bygglagstiftningen. I förarbetena till nu gällande plan- och bygglag har man däremot rätt ut dessa begrepp och konstaterar, att byggherren har det slutliga ansvaret. Byggnadsnämndens granskning är endast att betrakta som stickprov. Därmed inte sagt att det tidigare självklart och i alla avseenden har varit så. Man brukar dock anse, att i huvudsak samma ordning har rått även tidigare. I vilket fall som helst skall allmänhetens säkerhet inte behöva bli lidande på grund av den typen av ofullkomlighet. I slutändan är det således den faktiska risken som gäller. Intresset av rimliga krav på den besökande allmänhetens och de boendes säkerhet väger betydligt tyngre än fastighetsägarens i och för sig berättigade krav på vad han med visst skäl kan anses vara rättssäkerhet. Ovannämnda förhållanden är enligt Räddningsverkets mening att anse som sådana "särskilda omständigheter" som nämns i propositionen till 1962 års lagstiftning. (prop 1962:12, sid 142).

Klaganden hävdar vidare, att så omfattande krav, varom här är fråga, skall diskuteras med fastighetsägaren direkt. Ett sådant arbetssätt är naturligtvis önskvärt av flera skäl, inte minst för brandsynförrättaren själv, som då ges tillfälle att förklara sig och motivera fastighetsägaren. Ett sådant förfarande förordas i förarbetena till räddningstjänstlagstiftningen. Det är dock obligatoriskt endast så långt som förvaltningslagens kommunikationsprincip sträcker sig. Avsaknad av kommunikation därutöver utgör inget hinder mot ett föreläggande. I övrigt torde brandsynförrättaren själv bäst kunna redogöra för vilka kontakter som förevarit, därest saken fortfarande är av intresse.

Klaganden hävdar vidare, att eftersom fastighetsägaren har det ekonomiska ansvaret, skall han också avgöra, vilka investeringar som är möjliga. Detta resonemang är felaktigt. Skälighetskriteriet innebär i brandsynesammanhang, att kostnaden för en förelagd åtgärd inte skall stå i relation till fastighetsägarens ekonomi utan i stället till den nytta åtgärden kan förväntas medföra. Se prop 1985/86:170 sid 92 och prop 1962:12 sid 141

I sin allmänna motivering hävdar klaganden slutligen, att räddningstjänsten har en kort insatstid till byggnaden och att detta faktum måste väga tungt i en totalbedömning av byggnadens brandskydd.

Härtill kan genmåsas, att objekt av detta slag skall ha kort insatstid. Egentligen är det normaltillstånd som råder. Om så inte vore fallet, hade det varit motiverat att överväga mer långtgående åtgärder. I denna typ av byggnad kan man inte heller i alla lägen utnyttja den korta insatstiden. Att t ex ta sig in i byggnaden mot en utströmmande folkmassa kan ibland vara omöjligt.

Beträffande behovet av brandventilation i lastgården har Räddningsverket följande synpunkter. En brand i lastgården skall inte behöva påverka danssalongen inom den tid som behövs för att utrymma denna åt annat håll. Särskild brandventilation är önskvärd av andra skäl men knappast nödvändig för att säkerställa ovannämnda fall av utrymning.

Vid brand inne i själva danssalongen som påkallar eller spontant medför utrymning genom lastgården, så kan man konstatera, att utrymningskapaciteten (sammanlagd dörrbredd) från danssalongen till lastgården är större än den fortsatta utrymningskapaciteten från lastgården till det fria.

Det kommer att bli en anhopning av personer i lastgården med koncentration till lokalens högsta punkt vid utfartsrampen. Den från de öppna dörrarna till danssalongen, snart nog utströmmande röken kommer att söka sig samma väg. Brandventilation är önskvärd men nödvändigheten härav skulle enligt Räddningsverkets mening behöva beräknas med hänsyn tagen till brandbelastning, rumsvolymer, dörrhöjder m m. För att bedöma skäligheten skulle det vidare behövas uppgift om vilka ingrepp i byggnaden som är nödvändiga för att åstadkomma brandventilationen. Ett alternativ kan möjligen vara, att förbättra utrymningsmöjligheterna från själva lastgården, så att det blir en snabbare genomströmning.

I avvaktan på sådan utredning tillstyrker Räddningsverket bifall till överklagandet. Skulle en utredning visa, att denna brandventilation bör ordnas, kan nytt föreläggande därom ges.

Som framgår av SBN 67 svsnitt 37:442 skulle brandventilation av källarens lagerutrymmen ha funnits redan från början. Observera, att i 37:442 nämnda trapphus inte bara är sådana som behövs för utrymning. Det handlar också om angreppsvägar för insatsstyrkan, i de fall denna (som i detta fall) måste göra en nödvändig släckinsats. Räddningsverket bedömer denna brandventilation som nödvändig. Utan sådan blir lokalerna i praktiken otillgängliga för brandsläckning. Då lokalerna är relativt stora och brandbelastningen hög kan en obekämpad brand medföra svår rökspridning inom byggnaden. Därutöver kan bärande konstruktioner påverkas. Allt detta är allvarligt med tanke på de ovanför liggande bostäderna.

Räddningsverket avstyrker bifall till den delen av överklagandet. Dock bör klaganden beredas skälig tid för att projektera och utföra förelägandet eller ett tänkbart alternativ härtill, nämligen manuell eller automatisk sprinkler. Räddningsverket föreslår, att fristen sätts till sex månader efter delfåendet av länsstyrelsens beslut.

Beträffande kravet på automatiskt brandlarm får Räddningsverket anföra följande.

De enskilda butikernas liksom butiksgatorna borde redan från början ha utförts som egna brandceller. Alternativt borde lokalerna ha sprinklats. Skrivningen därvidlag i SBN 67 var dessvärre inte helt entydig, vilket kan förklara den från brandskyddssynpunkt dåliga lösningen, som kom till utförande och vars konsekvenser i någon mån har redovisats ovan. Risken anses sålunda med dagens kunskap vara helt oacceptabel och enbart automatiskt brandlarm som kompensation är egentligen ett lindrigt krav. Räddningsverket avstyrker till denna del bifall till överklagandet. Dock bör fristen för rättelse kunna utsträckas.

Vad slutligen gäller röksektioneringen av butiksgatorna, så är denna helt nödvändig för att åstadkomma det oftergivliga kravet på minst två av varandra oberoende utrymningsvägar från Brasseri Börsen. Den utrymningsväg, som möjligen skulle kunna ordnas genom källaren, blir onödigt svåruppfattad och får i vilket fall som helst för låg kapacitet. Räddningsverket avstyrker till denna del bifall till överklagandet. Dock bör fristen för rättelse kunna utsträckas.

Sammanfattningsvis har Räddningsverket följande synpunkter på de överklagade punkterna i förelägandet.

- 2.5 Bifall till överklagandet tillstyrks vad gäller lastgården. Dock bör frågan om brandventilation av lastgården eller annan utrymningsfrämjande åtgärd närmare utredas genom räddningsnämndens försorg.

Beträffande föreläggandet om brandventilation av lagerutrymmen avstyrker Räddningsverket bifall till överklagandet. Dock kan Räddningsverket för sin del som alternativt föreläggande godta, att dessa utrymmen sprinklas. Fristen för rättelse föreslås utsträckt till sex månader efter delfäendet av länsstyrelsens beslut.

- 4.2 Räddningsverket avstyrker bifall till överklagandet. Fristen för rättelse föreslås utsträckt till sex månader efter delfäendet av länsstyrelsens beslut.

- 4.4 Räddningsverket avstyrker bifall till överklagandet. Fristen för rättelse föreslås utsträckt till tre månader efter delfäendet av länsstyrelsens beslut.

Remisshandlingarna återgår härjämte. Översända ritningar återsänds separat.

BEFOLKNINGSSKYDDSAVDELNINGEN
Enheten för förebyggande brandförsvaret

Lars Ekberg
Lars Ekberg

Olle Michal

Olle Michal